

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Το γενικό πλαίσιο

Τα αστικά συγκροτήματα, που αποτελούν τόπο διαβίωσης του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού σε όλα σχεδόν τα Κράτη- Μέλη (ΚΜ) της ΕΕ, αντιμετωπίζουν σήμερα πληθώρα προκλήσεων:

- Αποβιομηχάνιση
- Ανεργία και κοινωνικό αποκλεισμό
- Αυξημένες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και άλλα προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος
- Αυθαίρετη δόμηση και αλλαγές χρήσεων γης
- Αυξημένες ροές προσφύγων

Αν και τα προηγούμενα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα μέχρι το 2014 προέβλεπαν ενισχύσεις για την αντιμετώπιση των παραπάνω φαινομένων, στο νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 επιχειρείται μια πιο ολιστική και στοχευμένη προσέγγιση που προσδοκάται ότι θα επιλύσει πιο αποτελεσματικά τα προβλήματα των αστικών συγκροτημάτων.

Έτσι ενώ κατά το παρελθόν κάθε θέμα προς αντιμετώπιση σε μια πόλη αντιστοιχούσε σε ένα έργο ή μια δράση με χρηματοδότηση από μία “πηγή” ενίσχυσης, κατά την νέα Περίοδο 2014-20 τα προβλήματα της πόλης εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, μακροχρόνιου και στρατηγικού χαρακτήρα, που συναποτελείται από περισσότερα έργα και δράσεις και χρηματοδοτούνται από πολλαπλές “πηγές”: από περισσότερα του ενός Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), ενδεχομένως από περισσότερα του ενός επιχειρησιακά προγράμματα.

Επίσης στην διαχείριση αυτών των σχεδίων οι δημοτικές αρχές αποκτούν πρωτεύοντα και καθοριστικό ρόλο, ενώ επιδιώκεται η ενεργός συμμετοχή και των άλλων παραγόντων της πόλης όπως φορείς επιχειρήσεων, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, η περιφερειακή διοίκηση, τα κέντρα γνώσης κλπ.

Η ανωτέρω προσέγγιση εντάσσεται σε ένα νέο εργαλείο διαχείρισης του ΕΣΠΑ 2014-20 που ονομάζεται “Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη” (Sustainable Urban Development), προβλέπεται στους κανονισμούς των νέων ΕΔΕΤ και τα Κράτη -Μέλη παροτρύνονται να το αξιοποιήσουν.

Όπως πάντα η παρότρυνση αυτή συνοδεύεται από δεσμεύσεις που περιγράφονται λεπτομερώς στους κανονισμούς, οι κυριότερες των οποίων είναι οι εξής:

- Η ολοκληρωμένη αστική στρατηγική θα πρέπει να απαρτίζεται από ένα σύστημα αλληλένδετων δράσεων που επιδιώκουν την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, κοινωνικών και δημογραφικών συνθηκών μιας αστικής περιοχής.
- Η ολοκληρωμένη αστική στρατηγική δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μια διοικητική διαδικασία την οποία πρέπει να ολοκληρώσει η αστική αρχή προκειμένου να είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση. Θα πρέπει να είναι μια συνολική και εξελισσόμενη στρατηγική η οποία είναι

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

πραγματικά χρήσιμη για την αστική αρχή και η οποία συμβάλλει στην αντιμετώπιση καιρίων προκλήσεων.

- Το σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τουλάχιστον δυο από τους εξής Θεματικούς Στόχους:

(ΘΣ2) βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών

(ΘΣ3) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

(ΘΣ6) προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

(ΘΣ7) προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων·

(ΘΣ8) προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας·

(ΘΣ9) προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

Οι κανονισμοί αφήνουν πολλά περιθώρια για την εκπόνηση του σχεδίου ανάπτυξης κάθε πόλης. Η ανάπτυξη του συμπλέγματος τουρισμός/πολιτισμός είναι επιλέξιμη να ενταχθεί σε έναν σχεδιασμό BAA, καθόσον βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ, προωθεί την αποδοτικότητα των πόρων, προωθεί την απασχόληση, ενώ θα απαιτηθεί η βελτίωση της χρήσης των επικοινωνιών- καλύπτονται δηλαδή τουλάχιστον 4 από τους ανωτέρω ΘΣ.

Επίσης καθότι η ανάπτυξη του τουρισμού/πολιτισμού σε ένα αστικό συγκρότημα απαιτεί την κινητοποίηση όλων των ζωντανών οργανισμών που δραστηριοποιούνται σε αυτό, η συμμετοχή τους στον σχεδιασμό και στην διαχείριση ενός σχεδίου BAA διευκολύνεται με βάση τους κανονισμούς που διέπουν το εν λόγω εργαλείο.

Τρόποι διαχείρισης και διοίκησης της BAA.

Η BAA χρησιμοποιεί ως πλαίσιο διαχείρισης την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) που αποδίδει τον όρο Integrated Territorial Investment (ITI), προσαρμοσμένη όμως στις ανάγκες ενός αστικού συγκροτήματος. Αυτό μεταφράζεται στον αυξημένο ρόλο που αναλαμβάνει ο Δήμος της πόλης στον σχεδιασμό και στην διαχείριση της BAA. Για το θέμα αυτό η ΕΕ έχει εκδώσει σειρά εγχειριδίων που φωτίζουν λεπτομερειακά τα διαχειριστικά και κανονιστικά ζητήματα και βρίσκονται στον σύνδεσμο [εδώ](#) ενώ υπάρχει επίσης ερμηνευτική εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομίας για το ίδιο θέμα στον σύνδεσμο [εδώ](#).

Οι πληθυσμιακές προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούν οι πόλεις ή τα αστικά συγκροτήματα ορίζονται από το κάθε ΚΜ στο κείμενο του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), το πρώτο χρονικά κείμενο που συμφωνείται μεταξύ ΚΜ και ΕΕ που περιλαμβάνει τις γενικές αναπτυξιακές κατευθύνσεις και περιγράφονται στην σελίδα 169 [εδώ](#). Σημειώνεται ότι η διαδικασία επιλογής των προτάσεων BAA γίνονται από την περιφέρεια στην οποία ανήκει η πόλη και είναι ανταγωνιστική.

Οι δημοτικές αρχές που ενδιαφέρονται να προετοιμάσουν πρόταση για BAA έχουν την δυνατότητα τεχνικής υποστήριξης όπως αναφέρεται στην σελίδα 11 §2.3.3 του [εγχειριδίου](#). Επίσης καθόσον η BAA βασίζεται στην εμπειρία του πετυχημένου ευρωπαϊκού προγράμματος [URBACT](#), υπάρχει

Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

πλούσιο υλικό από αυτό το πρόγραμμα που μπορεί να αξιοποιηθεί από κάθε ενδιαφερόμενο για το θέμα.